

№ 44/1965.

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
förslag till lagmotion till Finlands Riksdag med
förslag till lag om skattelättnader för industrin
inom landskapet Åland.

Vid vintersessionen innevarande år behandlade Landstinget en framställning med förslag till lagmotion till Finlands riksdag med förslag till skattelättnader för industrin i landskapet Åland (Framst.12/1965). Landstinget antog förslaget och motionen har sedermera av regeringen överlämnats till riksdagen den 4 juni 1965. Förslaget byggde på rikets lag den 2 maj 1958 om skattelättnader för industrin i norra Finland (FFS 190/58). Samtidigt med förslaget till riksdagsmotion antog Landstinget en landskapslag om skattelättnad för industrier vid kommunalbeskattningen, vilken publicerats i Ålands författningssamling som № 30/65).

Den 12 innevarande november överlämnade regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lag om främjande av utvecklingsområdenas ekonomi (136/65) och en proposition med förslag till lag om skattelättnader för industrin inom utvecklingsområden (140/65). Enligt den förstnämnda propositionen indelas landets utvecklingsområden i tvenne zoner, av vilka första zonen är den, som är i större behov av stödåtgärder. Till denna zon har inom landskapet hänförs Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö kommuner medan landskapets övriga kommuner icke anses höra till utvecklingsområdena i landet.

Enligt den senare av ovannämnda tvenne propositioner skall industrin inom utvecklingsområdena tillkomma skattelättnader, vilka i första zonen är något större än i andra zonen. Skattelättnaderna äro i stort sett överensstämmande med de skattelättnader, som tidigare gällde i norra Finland enligt den ovan nämnda rikslagen, vilken föreslås upphävd i samband med antagandet av det nya lagförslaget.

Det tidigare av Landstinget till riksdagen överlämnade förslaget skilljer sig sålunda från regeringens nya förslag till skattelättnadslag för industrin såtillvida, att enligt det tidigare förslaget industriföretag i alla landskapets kommuner skulle bli berättigade till skattelättnad medan enligt regeringens nya förslag denna skattelättnad endast skulle gälla i de egentliga skärgårdskommunerna. Å andra sidan föreligger mellan förslagen också den skillnaden, att enligt tidigare förslag endast inhemskt aktiebolag eller andelslag kunde vara ägare till sådan industri medan det nya förslaget icke begränsar skattelättnaden till någon viss grupp av skattskyldiga, utan också enskilda personer och t.o.m. utländska

medborgare och företag äro berättigade till samma skattelättnad.

Förslaget till ny skattelättnadslag för industrin gäller givetvis i landskapet Åland endast statens inkomst- och förmögenhetsskatt men lagen kan, om den blir antagen, också tillämpas beträffande kommunalbeskattningen i landskapet, om Landstinget utfärdar därför nödiga stadganden (8 §). Detta förfarande har tidigare tillämpats i vissa fall, t.ex. i sjömansskattelagstiftningen. Landskapsstyrelsen anser dock, att det aktuella förslaget hör till ett lagstiftningsområde, där detta förfarande icke är lämpligt, då landskapets egna myndigheter borde beredas möjlighet att i första hand taga ställning till behovet av skattelättnader för industrin inom landskapet. Därför borde Landstinget till riksdagen överlämna en ny lagmotion, i vilken skattelättnaderna anpassats till det nu föreslagna skattelättnadssystemet efter vad som i landskapet kan anses vara mest ändamålsenligt.

Landskapsstyrelsen har vid prövning av denna fråga stannat för, att det icke kan anses ändamålsenligt att uppdelat landskapet i tvenne regioner med så olika förutsättningar för industrialisering som rikets lagförslag innebär. Visserligen synas förutsättningarna för grundande av industrier i skärgården, åtminstone så länge kommunikationerna icke är ordnade genom daglig bilfärjetrafik, vara mycket svaga. Men också på fasta Åland är förutsättningarna för att idka industriell verksamhet väsentligt sämre än i de områden på fastlandet, som icke hänförts till utvecklingsområdena. Landskapsstyrelsen har därför föreslagit, att skattelättnader på fasta Åland borde beviljas enligt samma grunder, som gälla inom andra zoner av utvecklingsområdena.

Hänvisande till det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt föreslå,

att Landstinget ville till Finlands riksdag
överlämna följande lagmotion:

Till Finlands Riksdag

från Ålands landsting.

Den 29 mars 1965 beslöt landstinget till Riksdagen överlämna en motion med förslag till lag om skattelättnad för industrin i landskapet Åland. Regeringen har den 4 juni 1965 på landstingets anhållan överlämnat motionen (Ålands landstings motion № 2/1965).

I samband med förslaget till lag om främjande av utvecklingsområdenas ekonomi (regeringens proposition № 136/1965) har regeringen till Riksdagen överlämnat ett förslag till lag om skattelättnader för industrin inom utvecklingsområden (regeringens proposition № 140/1965). Då detta förslag i vissa avseenden skiljer sig från landstingets ovan-

nämnda motion, har landstinget beslutat till Riksdagen överlämna ett nytt förslag, som närmare överensstämmer med det av regeringen nu gjorda förslaget. Då det nya förslaget bättre tillgodoser behovet av stöd för industriell verksamhet, torde antagande av nedanstående lagförslag medföra, att det tidigare av landstinget överlämnade förslaget får förfalla.

Regeringen har konstaterat, att kommunerna Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga och Vårdö, d.v.s. de egentliga skärgårdskommunerna på Åland, kunna hänföras till utvecklingsområdenas första zon medan landskapet i övrigt icke anses utgöra utvecklingsområde. Regeringen framhåller dock i proposition № 136/1965 att "åtgärderna för främjande av utvecklingsområdenas ekonomi borde i mån av möjlighet ordnas på sådant sätt, att de i allmänhet skulle beröra hela ekonomiska regioner". Då landskapet Åland i sin helhet utgör en ekonomisk region, kan det också ifrågasättas, om avsett resultat ernås med stödåtgärder för industrin enbart i skärgårdskommunerna, ifall landskapet i övrigt skulle kvarstå på sin låga industrialiseringsnivå.

Industriell verksamhet idkas inom landskapet tillsvidare i mycket begränsad omfattning. Tillgången på arbete inom industriföretagen är därför knapp. De fortgående förändringarna i befolkningens fördelning på näringsgrenar medför, att behovet av industriarbetsplatser ökar. Medan sysselsättningsläget i hela landet har en positiv utveckling utvisa prognoserna för landskapet, att en betydande brist på arbetsplatser kan emottas under de kommande årtiondena, om icke effektiva åtgärder vidtagas för att inrätta nya industrier. Medan folkräkningarna åren 1950 och 1960 uppgick nettoemigrationen från landskapet till drygt 50 % av antalet under samma period födda. Detta förhållande får sin huvudsakliga förklaring i den omständigheten, att landskapet enligt riksplaneringsbyråns undersökning har den lägsta industrialiseringsgraden av alla landets ekonomiska regioner. (Riksplaneringsbyråns publikation A:15 s. 150 f.). Detta gäller givetvis speciellt skärgårdskommunerna, men också på fasta Åland har 5 kommuner synnerligen låg industrialiseringsgrad. Mariehamns stad hör till de lägst industrialiserade städerna i landet.

Förutsättningarna för industriell verksamhet i landskapet äro överhuvud svaga. Tillgång på råvaror saknas för de flesta branscher, och priset på elektrisk energi ligger på en högre nivå än inom industriområdena i riket. De i landskapet producerade industriprodukterna måste finna avsättning utom landskapet, vilket medför att transportkostnaderna för dem och i många fall också för råvaran höjer priset och sålunda försämrar konkurrensförmågan. Anläggningskostnaderna för industrier påverkas

likaså av transportkostnaderna.

På grund av dessa omständigheter är förutsättningarna för industriell verksamhet i landskapet överhuvud jämförbara med förutsättningarna inom utvecklingsområdena. Då landskapet dessutom som en ekonomisk region måste behandlas så, att de ekonomiska förutsättningarna tillvaratas på bästa sätt samtidigt som sysselsättningsläget så långt det är möjligt beaktas, torde en uppdelning av landskapet i två ekonomiska regioner, den ena helt utan speciella förmåner i detta avseende och den andra med de största förmånerna, icke erbjuda en ur hela landskapets synpunkt lyckad lösning. Landstinget anser därför angeläget, att de åtgärder för främjande av utvecklingsområdenas ekonomi, som genomförs genom beviljande av skattelättnader till industrin, förverkligas också de fast-åländska kommunerna genom beviljande av de i andra zonen fastställda skattelättnaderna till industrier. Landstinget har därför beträffande kommunalbeskattningen redan antagit en landskapslag av samma innehåll.

Hänvisande till det ovan anförda får landstinget härmed vördsamt förelägga Riksdagen till antagande nedanstående:

L a g

om skattelättnad för industrier inom landskapet Åland.

I enlighet med Riksdagens beslut stadgas:

1 §.

För främjande av industrin inom landskapet Åland medgivas skattelättnader vid inkomst- och förmögenhetsbeskattningen i enlighet med vad i denna lag stadgas.

2 §.

Skattskyldig, som under åren 1966-1970 inom landskapet grundar nytt industriföretag eller utvidgar sitt där belägna företag eller ock förnyar dess maskinpark eller anordningar så, att företagets produktionsförmåga eller produktionens förädlingsgrad väsentligt ökas, har rätt att vid beskattningen för det skatteår, under vilket de för det nya industriföretaget eller för utvidgningen eller förnyelsen anskaffade anläggningstillgångarna togos i bruk, samt för de nio därpå följande skatteåren från sin skattepliktiga inkomst i värdeminskning på de nya anläggningstillgångarna avdraga det belopp han i sin bokföring avskrivit såsom värdeminskning.

Har grundande av i 1 mom. nämnt nytt industriföretag eller utvidgning eller förnyelse av industriföretag skett i Brändö, Föglö, Kumlinge, Kökar, Sottunga eller Vårdö kommun, äger skattskyldig rätt att under i samma moment avsedda skatteår, utöver övriga i lagstiftningen beviljade

avdrag, från sin skattepliktiga inkomst avdraga varje år ett belopp om tre procent av de i det nya industriföretaget, utvidgningen eller förnyelsen investerade i 1 mom. avsedda anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde.

3 §.

Anläggningstillgångar, som anskaffats för i 2 § avsett nytt industriföretag eller för utvidgning eller förnyelse av sådant företag, räknas icke såsom skattepliktig förmögenhet för de i samma paragraf nämnda åren.

4 §.

Har skattskyldig, som med stöd av stadgandet i 2 § 1 mom. av denna lag vid beskattningen gjort större avdrag för värdeminskning på anläggningstillgångar, som anskaffats för nytt industriföretag eller för utvidgning eller förnyelse av industriföretag, än han enligt de allmänna stadgandena angående statsbeskattningen varit berättigad till, vid överlåtelse eller förlust av sagda anläggningstillgångar i form av överlåtelsepris eller försäkrings- eller annan sådan ersättning återfått vid beskattningen tidigare godkända värdeminskningar, skola de återvunna värdeminskningarna betraktas såsom skattepliktig inkomst, i fråga om byggnad, som utgör anläggningstillgång dock endast under tio år från det sagda egendom togs i bruk.

Har skattskyldig under skatteåret använt i 1 mom. avsedda återvunna värdeminskningar eller någon del av dem för anskaffning av anläggningstillgångar till industriföretag, som är beläget inom landskapet Åland eller skall anläggas där, eller ock deponerat motsvarande belopp i Finlands Bank på ett särskilt spärrkonto för framtida anskaffning av sådana anläggningstillgångar, skola de återvunna värdeminskningarna dock icke till den del de använts eller deponerats anses såsom skattepliktig inkomst. Deponeringen i Finlands Bank skall verkställas före den dag den skattskyldige enligt beskattningslagen senast skall inlämna sin skattedeklaration för det år till vars inkomst de återvunna värdeminskningarna bort hänföras.

Deponerade medel må med finansministeriets tillstånd lyftas, då deponenten företer utredning om att de medel han önskar lyfta användas för i 2 mom. angivet ändamål. Användas medlen icke på sådant sätt, må tillstånd att lyfta dem lämnas tidigast ett år före utgången av det skatteår, under vilket i 1 mom. avsedda överlåtelsepris eller ersättning uppburits och anses de lyfta medlen såsom skattepliktig inkomst för det år de lyfts. Härvid må den skattbara inkomsten icke fastställas till lägre belopp än de lyfta medlen.

-6-

Finlands Bank erlägger på deponerade medel vid deras lyftande en årlig ränta efter tre procent.

5 §.

Har beloppet av återvunna värdeminskningar, som avses i 4 § 1 mom., i enlighet med 2 mom. i sagda paragraf i sin helhet eller till någon del ej ansetts såsom skattepliktig inkomst, skall det anskaffningsvärde, som lägges till grund för värdeminskningen på ifrågavarande anläggningstillgång, nedsättas med motsvarande belopp.

6 §.

Såsom i denna lag avsett industriföretag anses företag, vilket i byggnad eller lägenhet, som anskaffats eller hyrts för industriell drift, tillverkar eller förädlar produkter, så ock gruva, torvupptagningsföretag och kraftverk.

Med anläggningstillgångar avses i denna lag sådana lösa anläggningstillgångar, för vilka vid beskattningen får göras avdrag för värdeminskning, samt sådan byggnad eller del därav, som användes såsom fabrik, verkstad eller kraftstation.

7 §.

Genom förordning utfärdas närmare föreskrifter angående verkställighet och tillämpning av denna lag.

8 §.

Denna lag tillämpas vid de beskattningar, som skola förrättas för åren 1966-1980.

Mariehamn den 19 november 1965.

På landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.

Lagberedningssekreterare

Rolf Sundman.